

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, lagen om rehabiliteringspenning och 18 a § sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten ändras så, att arbetsfördelningen mellan olika instanser som ordnar och ersätter rehabilitering görs klarare och att stadgandena om ansökan om rehabilitering preciseras.

Det föreslås att lagen om rehabiliteringspenning ändras så, att rehabiliteringspenning vid behov kunde betalas under hela rehabiliteringsprocessen utan hinder av de maximitider som rör betalning av rehabiliteringspenning för väntetiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början och för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Det föreslås att arbetsmarknadsstödet skall jämföras med arbetslöshetsdagpenningen då beslut skall fattas om förmåner enligt lagen om rehabiliteringspenning. Det föreslås att stadgandena om betalning av reha-

biliteringspenning för den tid rehabilitering som finansieras av Penningautomatföreningen ges samt stadgandena om samordning av rehabiliteringspenningen och övriga förmåner som tryggar utkomsten skall preciseras.

Dessutom föreslås att till både lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten och lagen om rehabiliteringspenning fogas stadganden om jämställande av förmåner från utlandet med motsvarande finska förmåner som skall samordnas och som skall beaktas då förmåner enligt nämnda lagar fastställs. Propositionen har inte några väsentliga ekonomiska verkningar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1995. Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och är avsedd att bli behandlad i samband med den.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Totalreformen av rehabiliteringslagstiftningen trädde i kraft den 1 oktober 1991. Reformen omfattade även lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) och lagen om rehabiliteringspenning (611/91). När riksdagen godkände regeringens proposition (RP 259/90) om revision av lagstiftningen om rehabilitering förutsatte den att

regeringen inom två år från att lagen trätt i kraft avger en redogörelse om lagstiftningens verkningar, om utvecklandet av rehabiliterings-systemet samt om nödvändiga ändringar.

Statsrådet har till riksdagen avgett en redogörelse om lagstiftningens verkningar (Statsrådets redogörelse om rehabiliteringslagstiftningens effekter och rehabiliterings-systemets utveckling. Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 1994:3). I denna regeringspropo-

sition är strävan att i mån av möjlighet beakta de behov av förändringar som kommit fram i redogörelsen.

2. Nuläge och föreslagna ändringar

2.1. Lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten

2.1.1. Arbetsfördelningen mellan olika instanser vid rehabilitering

I 1 § 2 mom. lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten stadgas om arbetsfördelningen vid rehabilitering. Folkpensionsanstalten ordnar och ersätter rehabiliteringen enligt nämnda lag, om den försäkrade inte får den rehabilitering han behöver enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90).

Enligt lagarna om rehabilitering som ersätts på grundval av olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring har folkpensionsanstalten rätt till retroaktiv ersättning från försäkringsbolaget i det fall att folkpensionsanstalten har ordnat sådan rehabilitering som försäkringsbolaget skulle ha varit skyldigt att ordna. Ett förverkligande av regressrätten i konfliktsituationer förutsätter dock att försäkringsbolagets ersättningsskyldighet har konstaterats genom ett lagakraftvunnet beslut.

För att de ovan nämnda primära ersättnings-systemens ställning skall göras klarare föreslås att lagen ändras så, att folkpensionsanstalten konstateras vara skyldig att ordna eller ersätta rehabilitering när den skadelidande inte har rätt till rehabilitering genom det primära ersättningssystem som avses i 1 § 2 mom. lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten.

2.1.2. Beaktande av förmån från utlandet

I lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten ingår inte något stadgande om på vilket sätt en rehabiliteringsförmån eller någon annan ersättande förmån som betalas från utlandet inverkar på folkpensions-

anstaltens skyldighet att ordna eller ersätta rehabilitering och utgående därifrån betala de kostnader som föranleds av rehabiliteringen. Enligt 1 § 2 mom. i gällande lag föreligger skyldighet att ordna rehabilitering inte om den försäkrade får rehabilitering t.ex. enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Om den försäkrade hade rätt att få ett olycksfall, en yrkessjukdom eller en trafikskada ersatt från utlandet enligt lagar eller andra förpliktande bestämmelser som tillämpas där och om ersättningen även omfattade medicinsk och yrkesinriktad rehabilitering, borde även en dylik utländsk ersättningsskyldighet åsidosättas av folkpensionsanstaltens ansvar att ordna och ersätta rehabilitering.

Ikraftträdandet av EES-avtalet knyter tillämpningsskyldigheten i EU-förordningen 1408/71 även till rehabiliteringsförmånerna. Om en EES-medborgare som söker en rehabiliteringsförmån i Finland får en sådan förmån från utlandet som, om den kom från Finland, skulle inverka på skyldigheten att ordna rehabilitering eller på förmånens belopp, kan en sådan förmån kunna beaktas på motsvarande sätt som en förmån från Finland redan med stöd av ovan nämnda förordning. För att även andra förmåner än sådana som fås från EES-länder skall vara i samma ställning föreslås att lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten preciseras till denna del.

Samtidigt med beredningen av denna proposition har också beretts en proposition med förslag till lagar som innebär att folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen samt vissa andra lagar som verkställs av folkpensionsanstalten ändras på motsvarande sätt.

2.1.3. Ansökan och beviljande av rehabilitering

I lagen ingår inte föreskrifter som rör frågan om rehabilitering kan ordnas eller ersättas retroaktivt. Då ett dylikt stadgande saknas har rehabilitering kunnat sökas i efterskott, i fråga om yrkesutbildning t.o.m. flera år efter att utbildningen började.

En sådan ersättning som ges i efterskott kan dock inte betraktas som ändamålsenlig med beaktande av rehabiliteringens karaktär. Rehabiliteringen skall grunda sig på en i förskott uppgjord individuell plan för medicinsk eller

yrkesinriktad rehabilitering. En sådan verksamhet som retroaktivt har rekommenderats som rehabilitering bör godkännas så, att den blir ordnad och ersatt såsom rehabilitering endast av särskilda skäl. Ett sådant skäl kunde t.ex. vara en sådan svår sjukdom hos rehabiliteringsklienten som har hindrat honom att söka rehabilitering i tid.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 5 § 1 mom. lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten preciseras så, att rehabilitering ordnas och ersätts tidigast från ingången av den kalendermånad då ansökan om rehabilitering lämnas in till folkpensionsanstalten, om det inte finns särskilda skäl att ordna eller ersätta rehabilitering för tiden före det. Rehabiliteringen ersätts dock inte för längre tid än sex månader före inlämnandet av ansökan.

Det föreslås att 5 § 3 mom. ändras så, att stadgandet om folkpensionsanstaltens skyldighet att meddela om beslut om yrkesinriktad rehabilitering till en statlig studieccentral som avses i lagen om studiestöd (28/72) slopas såsom onödigt. Behovet av ändringar föranleds av att lagen om studiestöd, som avses i stadgandet, har upphävts och en ny lag om studiestöd (65/94) har stiftats, enligt vilken studiestödet blev en förmån som beviljas av folkpensionsanstalten. I den nya lagen om studiestöd ges folkpensionsanstalten rätt att när den fattar beslut om studiestödet använda de uppgifter som den har till sitt förfogande.

2.2. Lagen om rehabiliteringspenning

2.2.1. Beaktande av förmån från utlandet

I lagen om rehabiliteringspenning ingår inte stadganden om på vilket sätt förmåner som betalas från utlandet inverkar när förmåner enligt lagen om rehabiliteringspenning fastställs. I 7 § stadgas om förmåner som utgör hinder för betalning av rehabiliteringspenning. En förhindrande förmån är bl.a. rätten till full ersättning för inkomstbortfall med stöd av de inhemska lagarna om obligatorisk olycksfalls- eller trafikförsäkring. Om rehabiliteringsklienten skulle få en motsvarande ersättning för inkomstbortfall från utlandet, hindrar det inte honom från att få rehabiliteringspenning.

Det faktum att EES-avtalet trätt i kraft och tillämpningsskyldigheten i EU-förordningen

1408/71 därmed anknutits också till förmånerna enligt lagen om rehabiliteringspenning medför att Finland skall beakta en förmån från ett EES-land. En sådan förmån beaktas på samma sätt som en motsvarande förmån från Finland.

För att förmåner från andra än EES-länderna skall behandlas jämlik föreslås att en förmån från utlandet kunde jämföras med en motsvarande finsk förmån när beslut fattas om förmåner enligt lagen om rehabiliteringspenning. Som förmån betraktas härvid även sådan lön från en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation som ersätter en motsvarande förmån.

2.2.2. Rehabiliteringspenning för rehabilitering som finansieras av Penningautomatföreningen

Med stöd av gällande stadganden kan rehabiliteringspenning betalas för tiden för sådan anpassningsträning som sker i hemlandet med bidrag från Penningautomatföreningen. Rehabiliteringspenningen betalas då under förutsättningar som närmare regleras genom lag endast om anpassningsträningen till sitt innehåll motsvarar sådan anpassningsträning som avses i lagen om service och stöd på grund av handikapp. Härvid utför olika organisationer rehabiliteringen.

Med stöd av 5 § 1 mom. lagen om rehabiliteringspenning betalas rehabiliteringspenning även för tiden för sådan anpassningsträning som ges med stöd av folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård eller lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten. I denna anpassningsträning, som betraktas som medicinsk rehabilitering, har man i allmänhet även som utgångspunkt att klienten skall klara sig socialt. Målet är således detsamma som i den anpassningsträning som avses i lagen om service och stöd på grund av handikapp.

För att rehabiliteringsklienterna skall vara jämförbara vore det motiverat att godkänna att den ovan avsedda anpassningsträningen omfattas av rehabiliteringspenningen även då den produceras med bidrag från Penningautomatföreningen. En precisering som rör detta föreslås i 5 § 3 mom. lagen om rehabiliteringspenning.

Med bidrag från Penningautomatföreningen tillhandahåller vissa organisationer även sådan rehabilitering utomlands som till sitt innehåll

motsvarar anpassningsträning, t.ex. klimavård för psoriasispatienter eller rehabiliteringsperioder för personen med reumatiska sjukdomar eller sjukdomar i andningsorganen. Ordnanget av rehabilitering av detta slag kan i specialfall anses vara motiverat även utomlands. Med tanke på rehabiliteringsklienterna kan rehabilitering av detta slag anses vara mera ändamålsenlig än sjukhusvård i hemlandet.

På grund härav föreslås att 6 § lagen om rehabiliteringspenning ändras så, att rehabiliteringspenning av synnerligen vägande skäl kunde betalas även för tiden för rehabiliteringskurser utomlands som finansieras av Penningautomatföreningen under likadana förutsättningar som för tiden för motsvarande rehabilitering i hemlandet.

2.2.3. Rehabiliteringspenning som stöd för rehabiliteringsprocessen

Enligt 8 § lagen om rehabiliteringspenning betalas rehabiliteringspenning för varje vardag som klienten har deltagit i rehabilitering. Rehabiliteringspenningen kan även betalas för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder, högst för tre månader per kalenderår, med beaktande av vardera beräkningsgrunden särskilt.

En framgångsrik rehabilitering är i huvudsak en process som grundar sig på rehabiliteringsplaner. Processen fortskrider oftast i perioder via olika rehabiliteringsåtgärder. Då t.ex. yrkesinriktad rehabilitering planeras kan i processen ingå undersökningar om rehabiliteringsmöjligheterna i begynnelsekedet, därefter rehabiliteringsforskning, arbetsprövning eller motsvarande utredningsskeden, under vilka man tillsammans med klienten gör upp en rehabiliteringsplan. Om man i planen väljer t.ex. omskolning, fortskrider processen beroende av om rehabiliteringsklienten blir godkänd vid den behöriga läroanstalten och när han kan inleda studierna. Tidtabellen för hur rehabiliteringen skall fortskrida enligt planen är således inte helt säker. Härvid kan mellan de olika rehabiliteringsåtgärderna uppstå sådana väntetider och tider mellan rehabiliteringsperioderna som är längre än de maximitider som avses i 8 § i lagen om rehabiliteringspenning, varvid rehabiliterings-

klienten måste få sin utkomst på något annat sätt än genom rehabiliteringspenning.

Det skulle vara motiverat att även i situationer som avses ovan trygga rehabiliteringsklientens utkomst med hjälp av rehabiliteringspenningen under hela den rehabiliteringsprocess som avses i planen, då klienten inte har någon arbetsplats dit han kunde återvända för tiden mellan rehabiliteringsperioderna eller om hans utkomst inte har tryggats genom pension. Administrativt sett är det inte ändamålsenligt och rehabiliteringsprocessens framskridande stöds inte heller av att rehabiliteringsklienten mitt under en planerad rehabiliteringsprocess måste söka sjukdagpenning, utkomstskydd för arbetslösa eller kommunalt utkomststöd när annat utkomststöd saknas.

Med stöd av det ovan anförda föreslås att stadgandena i 8 § 2 mom. lagen om rehabiliteringspenning preciseras så, att rehabiliteringspenning för väntetiden och tiden mellan rehabiliteringsperioderna vid behov kunde betalas utan den årliga tidsgränsen om tre månader, om det vore ändamålsenligt för tryggnad av att den rehabiliteringsprocess som avses i den försäkrades rehabiliteringsplan fortskrider och för tryggnad av hans utkomst under den tiden.

Eftersom rehabiliteringspenningen för väntetiden och tiden mellan rehabiliteringsperioder är en förmån enligt prövning föreslås för tryggnad av ett enhetligt förfarande att folkpensionsanstalten kunde utfärda nödvändiga föreskrifter för tillämpningen av stadgandet.

2.2.4. Arbetsmarknadsstöd och rehabiliteringspenningsförmåner

I lagen om rehabiliteringspenning (611/91) ingår stadganden med vilka man för en arbetslös person som går på rehabilitering har velat trygga ett sådant utkomstskydd för rehabiliteringstiden som är oavbrutet och som nivåmässigt åtminstone motsvarar utkomstskyddet för den tid personen i fråga är arbetslös. I 11 § lagen om rehabiliteringspenning stadgas att rehabiliteringspenning betalas utan självrisktid, om rehabiliteringsklienten omedelbart innan rehabiliteringen började fick dagpenning. Enligt 15 § lagen om rehabiliteringspenning skall en arbetslös som inleder rehabilitering ha rätt att i rehabiliteringspenning få minst det belopp

som avses i 18 a § sjukförsäkringslagen, ökat med 10 %. Enligt 24 § 1 mom. lagen om rehabiliteringspenning har en person som får arbetslöshetsdagpenning inte rätt till rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Med beaktande av det mål som uppställts för arbetsmarknadsstödet enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) vore det motiverat att det jämställs med arbetslöshetsdagpenningen då beslut fattas om förmåner enligt lagen om rehabiliteringspenning.

Därför föreslås att rehabiliteringspenningen betalas utan självrisk till en rehabiliteringsklient som omedelbart övergår från arbetsmarknadsstöd till rehabiliteringspenning. Det föreslås även att rehabiliteringspenningen för en person som fått arbetsmarknadsstöd skall vara minst lika stor som arbetsmarknadsstödet. Detta förutsätter att även 18 a § sjukförsäkringslagen (364/63) ändras så, att då sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen fastställs skall arbetsmarknadsstödet jämställas med arbetslöshetsdagpenningen. Ett dylikt förslag till ändring av sjukförsäkringslagen ingår i denna regeringsproposition. Därtill föreslås att stadgandet om rehabiliteringsunderstöd enligt prövning ändras så, att sökanden inte skall kunna få understöd för den tid han får arbetsmarknadsstöd.

2.2.5. Stadgandena om samordning av rehabiliteringspenning

Till en person som enligt 18 § 1 mom. lagen om rehabiliteringspenning får rehabiliteringspenning och som för samma tid får ersättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, betalas rehabiliteringspenning endast till den del den överstiger den andra förmånen. Stadgandet gäller inte pensionstagares rehabiliteringspenning eller sådan rehabiliteringspenning som betalas för tiden för yrkesutbildning med iakttagande av stadgandena om det kommunala utkomststödet i tillämpliga delar.

2.2.5.1. Samordning av sådana ersättningar för inkomstbortfall som betalats direkt med stöd av olika lagar

Enligt 7 § 2 mom. lagen om rehabiliteringspenning betalas rehabiliteringspenning inte om rehabiliteringsklienten har rätt till full ersätt-

ning för inkomstbortfall med stöd av lagarna om obligatorisk olycksfalls- eller trafikförsäkring, lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller lagen om olycksfall i militärtjänst.

I 19 § lagen om rehabiliteringspenning uppräknas förmåner som kan jämföras med sådana ersättningar för inkomstbortfall som inte samordnas med rehabiliteringspenningen. Till dessa räknas

— deltidspension eller delpension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

— annan än full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagarna om obligatorisk olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller lagen om olycksfall i militärtjänst,

— invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen samt

— föräldrapenning enligt 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

I praktiken förekommer situationer där en rehabiliteringsklient som får många av de förmåner som avses i 19 § därtill får rehabiliteringspenning utan samordning.

Som en faktor som minskar den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas bl.a. ersättningar för inkomstbortfall som betalas med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen samt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfall i militärtjänst, fastän de inte är fulla ersättningar. På samma sätt minskar delpensionerna beloppet av dagpenningen, om rätten till delpension har uppstått det år som den arbetsinkomst som ligger till grund för dagpenningen hänför sig till eller därefter. Ett motsvarande förfarande skulle vara motiverat även i fråga om rehabiliteringspenningen.

Med stöd av det ovan anförda föreslås att de stadganden i lagen om rehabiliteringspenning som rör samordning ändras så, att som en faktor som minskar rehabiliteringspenningen beaktas till fullt belopp de ersättningar för inkomstbortfall som rehabiliteringsklienten får för samma tid enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfall i militärtjänst, såvida de inte skall betraktas som hinder för betalning av rehabiliteringspenning. På samma sätt skall delpension beaktas

som om den skulle minska den berörda rehabiliteringsklientens dagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

2.2.5.2. Inkomsternas inverkan på rehabiliteringspenningen

I praktiken är det vanligt att en person som genomgår yrkesutbildning under sin studietid har en bisyssla eller ett veckoslutsarbete och får lön för arbetet. På samma sätt är det allmänt att studerande får lön för praktiktiden. Eftersom arbetsgivaren i dessa fall får en arbetsprestation som motsvarar den lön han betalar är det inte motiverat att betala rehabiliteringspenning till arbetsgivaren. Lönen kan inte heller beaktas som en faktor som minskar rehabiliteringspenningen, eftersom den inte är ersättning för inkomstbortfall.

Situationen är densamma då en studerande i rater eller som en klumpsumma får bidrag för tryggnad av utkomsten t.ex. för en tid det tar att färdigställa det till examen hörande övnings- eller diplomarbetet.

Löneinkomsten samt annan inkomst och motsvarande ersättning som tryggar utkomsten, inkomsten eller ersättningen betalas i pengar under utbildningen och den därtill hörande praktiken, bör kunna beaktas som en faktor som minskar rehabiliteringspenningen till den del den överstiger en viss gränsinkomst.

Därför föreslås att inkomster för tiden för utbildning som ordnas i form av yrkesinriktad rehabilitering och praktik i anslutning till sådan utbildning, och för samma tid utgiven för inkomstbortfall än en sådan som betalas direkt med stöd av olika lagar, skulle beaktas som faktorer som minskar rehabiliteringspenningen till den del som det sammanlagda beloppet av dem överstiger det sammanlagda beloppet av folkpensionens basdel och folkpensionens tilläggsdel till fullt belopp för en ensamstående person i respektive kommungrupp per månad, beräknat i genomsnitt terminsvis. Det sammanlagda beloppet av basdelen och tilläggsdelen enligt folkpensionslagen är 2 373 — 2 478 mk. Stadgandet tillämpas inte på lön eller motsvarande ersättning, på basis av vilken arbetsgivaren har rätt till rehabiliteringspenning som betalas för samma tid med stöd av 21 § lagen om rehabiliteringspenning.

Även i den nya lagen om studiestöd (65/94) har godkänts ett förfarande där den förvärvs-

inkomst som en person fått under terminerna minskar studiestödet till den del den överstiger ett visst markbelopp i medeltal.

2.2.5.3. Beaktande av retroaktiva förmåner

Ersättningar för inkomstbortfall som beviljats retroaktivt med stöd av 18 § 2 mom. lagen om rehabiliteringspenning betalas till folkpensionsanstalten till den del de motsvarar den för samma tid betalda rehabiliteringspenningen.

I praktiken förekommer rätt allmänt situationer där rehabiliteringspenning, för vilken den retroaktiva ansökningstiden är ett år, söks och betalas i efterskott för samma tid för vilken rehabiliteringsklienten redan har hunnit få andra förmåner från socialförsäkringen. Sådana förmåner är t.ex. sjuk- eller arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. För att man i samband med beslut rörande ovan nämnda förmåner skall kunna undvika situationer med avskrivning och återkrav bör den rehabiliteringspenning som senare betalas för samma tid kunna innehållas till ett belopp motsvarande nämnda förmåner såsom en återbetalning av dessa förmåner, dock inte om det är fråga om sådan föräldrapenning enligt 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen vars belopp motsvarar minimidagpenningen. Det föreslås att ett stadgande som möjliggör detta förfarande fogas till 18 § lagen om rehabiliteringspenning.

2.2.6. *Självriskan för rehabiliteringspenning som betalas till en klient som får invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen*

Enligt 13 § lagen om rehabiliteringspenning betalas rehabiliteringspenning sedan 30 dagar har förflutit från den dag då rehabiliteringen inleddes, om rehabiliteringsklienten omedelbart före rehabiliteringens början fick full invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen.

Stadgandet ställer inte en rehabiliteringsklient som får invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen i en annorlunda ställning i fråga om självrisktiden för rehabiliteringspenningen än en annan person som får invalidpension, fastän den rehabiliteringspenning som han får inte fastställs enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning som rör rehabiliteringspenning för pensionstagare. En självrisktid på 30 dagar skall tillämpas även på hans rehabiliteringspenning.

Om en rehabiliteringsklient som får invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen inte därutöver får sådan pension som avses i 16 § lagen om rehabiliteringspenning, är han i fråga om fastställandet av rehabiliteringspenningen i samma ställning som andra rehabiliteringsklienter som är i arbete eller är arbetslösa. Rehabiliteringspenningen ersätter i detta fall den lön, arbetslöshetsersättning eller sjukdagpenning som föll bort under rehabiliteringen.

Därför föreslås att 13 § lagen om rehabiliteringspenning ändras så, att den självrisktid på 30 dagar som avses där tillämpas endast på en rehabiliteringsklient som får rehabiliteringspenning enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning.

2.3. Sjukförsäkringslagen

Enligt 18 a § sjukförsäkringslagen är den dagpenning som enligt sjukförsäkringslagen betalas till den försäkrade, om han då arbetsförmågan inträdde hade rätt till arbetslöshetsdagpenning, minst 86 % av beloppet av arbetslöshetsdagpenningen, varvid en sjukdagpenning för sex dagar motsvarar en arbetslöshetsdagpenning som betalas för fem dagar. Stadgandet har fogats till lagen för att nivån på de arbetslösas utkomst inte skall sjunka när arbetslöshetsdagpenningen övergår i sjukdagpenning. Stadgandet gäller endast arbetslöshetsdagpenningen och kan inte tillämpas när den försäkrade deltar i arbetskraftsutbildning och får utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och inte heller när den försäkrade får arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd. Arbetslösa och långtidsarbetslösa som deltar i utbildning får således då de insjuknar i många fall endast minimidagpenning enligt sjukförsäkringslagen. För att nivån på det utkomstskydd

som arbetslösa som deltar i arbetskraftsutbildning och personer som erhåller arbetsmarknadsstöd får inte skall försämrats om de insjuknar, bör 18 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen ändras så, att det kunde tillämpas även på arbetsmarknadsstödet och utbildningsstödet. Dessutom bör i paragrafen göras en teknisk ändring som föranleds av ändringen av 5 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1537/93). Om lön för deltidsarbete och bisyssla och om annan arbetsinkomst stadgas i 17 och 18 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

3. Ekonomiska verkningar

Andelen personer över 55 år som deltar i arbete är i Finland betydligt mindre än t.ex. i de övriga nordiska länderna. Den genomsnittliga pensionsåldern har i Finland varit 58 år, och avsikten är att den skall höjas till 61 år före år 2020. I en rapport gällande de strategiska valen inom den sociala tryggheten inför 2000-talet ("Sosiaaliturvan strategiset valinnat — kohti 2000-lukua", 1994:5) framför social- och hälsovårdsministeriet sin syn på utvecklingen inom den sociala tryggheten under de närmaste åren. Ministeriet stöder sin verksamhetspolitik på fem huvudstrategier. En av dem är den förebyggande politikens strategi, vars mål är att bl.a. genom att effektivisera rehabiliteringen och andra åtgärder för upprätthållande av arbetsförmågan minska benägenheten till förtida pensionering.

På basis av utredningar som gjorts för uppföljning av revideringen av rehabiliteringslagstiftningen kan ett stort antal viktiga lagändringsbehov påvisas, av vilka i denna proposition har valts de som betonar stödjandet av rehabiliteringen som process samt genomförandet av rehabilitering i form av öppenvård, vilket möjliggör en minskning av de totala kostnaderna för rehabiliteringen. Med beaktande av landets ekonomiska resurser har för närvarande sådana reformer slopats som medför stora kostnader, t.ex. ökning av möjligheterna till tidigrehabilitering eller stödjande av rehabiliteringen av personer med rusproblem i högre grad än i dag, eller förbättrande av rehabiliteringsmöjligheterna för dem som erhåller skyddade handikapp- eller vårdbidrag, trots att de anses viktiga.

De förslag till ändringar vilka har som syfte att göra arbetsfördelningen mellan de instanser

som ordnar och ersätter rehabilitering klarare medför i någon mån inbesparingar av folkpensionsanstaltens rehabiliteringsmedel. Förfarandet enligt dem gör beslutsfattandet klarare och ökar således också arbetseffektiviteten.

Utvidgningen av möjligheterna till rehabiliteringspenning så att den kan betalas också för tiden för anpassningsträning som Penningautomatföreningen finansierar ökar i någon mån kostnaderna för rehabiliteringspenningen. Kostnadsökningen beror huvudsakligen på rehabiliteringspenning som betalas för tiden för klimatvård. Denna rehabiliteringspenning skulle på årsnivå uppgå till ca 300 000—400 000 mk. I klimatvården skulle då delta 120 personer, var och en av dem under en period om tre veckor.

Användningen av rehabiliteringspenningen för stödjande av rehabiliteringsprocessen så att rehabiliteringspenning vid behov kan betalas under de väntetider och under de tider mellan rehabiliteringsperioderna som ingår i processen utan att maximitidsbegränsningen på tre månader iakttas, ökar kostnaderna för rehabiliteringspenningen. Det är fråga om en förmån enligt prövning, som inte betalas om personens utkomst är ordnad på annat sätt, t.ex. genom löneinkomster eller pensioner. Rehabiliteringspenningen ersätter utkomstskydd för arbetslösa, sjukdagpenning eller utkomstskydd enligt socialvårdslagen som i dag betalas till personen i fråga, varför ändringen är kostnadsneutral när hela fältet för social trygghet beaktas.

Ett av propositionens syften är också att öka möjligheterna att i högre grad betala rehabiliteringspenning under tiden för rehabilitering som ordnas inom ramen för hälso- och sjukvården. Detta torde dock inte öka rehabiliteringen i sådan utsträckning att kostnaderna för rehabiliteringspenningen skulle öka väsentligt i fråga om de föreslagna ändringarna.

Preciseringen av stadgandena om samordning av rehabiliteringspenningen så att de ersättningar för inkomstbortfall som rehabiliteringsklienten får i högre grad än i dag minskar rehabiliteringspenningens belopp, medför en inbesparing av kostnaderna för rehabiliteringspenningen och förhindrar sådana enstaka fall av t.o.m. avsevärd överkompensation som framkommit. I pengar är inbesparingen obetydlig.

De totalekonomiska kostnadsverkningsarna av de ändringsförslag i fråga om vilka verkningsarna på kostnaderna för rehabilitering

och rehabiliteringspenningen inte uppskattats särskilt ovan, uppgår årligen till sammanlagt högst ca 500 000 mk.

4. Beredningen av propositionen

Med beaktande av riksdagens utredningsförpliktelse gjorde folkpensionsanstalten en egen förhållandevis omfattande utredning om rehabiliteringsreformens verkningar med tanke på folkpensionsanstaltens rehabiliteringsverksamhet. I detta sammanhang aktualiserades sådana lagändringsbehov som uttryckligen hänför sig till folkpensionsanstaltens rehabiliteringsverksamhet. Dessa ingår huvudsakligen i denna proposition, som beretts i samarbete med folkpensionsanstalten.

5. Förhållande till internationella fördrag

De föreslagna stadgandena, som dels skall förhindra att förmånerna överlappar varandra, dels skall samordna förmåner, kommer i första hand att tillämpas i situationer där Finland inte binds av stadganden eller bestämmelser i internationella avtal. Stadgandena i förordning 1408/71, som ingår i EES-avtalet, går t.ex. före den nationella lagstifningens stadganden, om de står i strid med varandra. De ändringar som nu föreslås harmonierar med förordningens principer och stadganden. Stadgandena i förordningen gör det även möjligt att tillämpa de samordningsstadganden som ingår i den nationella lagstifningen med undantag av pensionsstadgandena, även i de fall då det inte finns uttryckliga stadganden om en samordning med en utländsk förmån.

6. Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1995 så, att lagarna skall tillämpas på rehabilitering som fortsätter när lagen träder i kraft eller som börjar efter att lagen trätt i kraft samt på rehabiliteringspenning som betalas för tiden för sådan rehabilitering.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) 1 § 2 mom. och 5 § samt fogas till lagen en ny 1 a §, som följer:

1 §

Lagens syfte

Rehabilitering som avses i denna lag skall ersättas och ordnas, om den försäkrade inte har rätt till den rehabilitering han behöver eller ersättning för kostnaderna för rehabiliteringen med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90).

1 a §

Beaktande av förmån från utlandet

När en förmån enligt denna lag fastställs kan en förmån, som ordnas eller betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag, beaktas.

5 §

Ansökan och beslut

Ordnanande av och ersättning för rehabilitering skall sökas hos folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten skall ge rehabiliteringsklienten ett skriftligt beslut på hans ansökan om rehabilitering.

Rehabilitering ordnas och ersätts tidigast från ingången av den kalendermånad då ansökan om rehabilitering lämnades in till folkpensionsanstalten, om det inte finns särskilda skäl att ordna eller ersätta rehabilitering för tiden före det. Rehabilitering ordnas eller ersätts dock inte för längre tid än sex månader innan ansökan lämnades in.

Folkpensionsanstalten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning omedelbart underrätta pensionsskyddscentralen om sådana beslut om yrkesinriktad rehabilitering som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagen tillämpas från det laget träder i kraft på en rehabiliteringsförmån som fortsätter när lagen träder i kraft eller som börjar löpa efter att lagen trätt i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om rehabiliteringspenning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 5 § 3 mom., 6 §, 8 § 2 mom., 11, 13 och 15 §§ samt rubriken för 15 §, 19 §, 24 § 1 mom., 25 § 1 mom. och 26 § 2 mom. samt fogas till lagen en ny 2 a § samt till 18 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., och ett nytt 4 mom. som följer:

2 a §

Beaktande av förmån från utlandet

När en förmån enligt denna lag fastställs kan en förmån, som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag, beaktas. Med förmån kan också jämföras sådan lön från en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation som ersätter en motsvarande förmån.

5 §

Grunderna för beviljande av rehabilitering

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden för anpassningsträning som finansieras av Penningautomatföreningen och som motsvarar anpassningsträning som avses i 1 mom.

6 §

Rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan betalas också för rehabilitering som ges utomlands, om rehabiliteringen inte kan tillhandahållas i Finland eller om det annars finns synnerligen vägande skäl för att rehabiliteringen ges utomlands och det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på något av de stadganden som nämns i 5 § 1 mom. eller om rehabiliteringskurser som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och som finansieras av Penningautomatföreningen.

8 §

Betalningstid

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabili-

teringsperioder. Rehabiliteringspenning betalas likväl i dessa fall för högst tre månader per kalenderår, med beaktande av vardera beräkningsgrunden särskilt, om det inte för tryggnade av rehabiliteringens fortskridande är motiverat att betala rehabiliteringspenning för en längre tid. Folkpensionsanstalten meddelar närmare föreskrifter om grunderna för betalningen.

11 §

Betalning utan självrisktid

Självrisktid iaktas inte, om rehabiliteringsklienten omedelbart innan rehabiliteringen började fick dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93).

13 §

Övergång från pension

Rehabiliteringspenning betalas sedan 30 dagar har förflutit från den dag då rehabiliteringen inleddes, om rehabiliteringsklienten omedelbart före rehabiliteringens början fick sådan pension på basis av vilken hans rehabiliteringspenning bestäms enligt 16 § i denna lag.

15 §

Rehabiliteringspenningens minimibelopp för den som fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd

Om en rehabiliteringsklient omedelbart innan rehabiliteringspenningen började löpa fick arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, skall i rehabiliteringspenning när rehabiliteringen börjar betalas minst det belopp som avses i 18 a § sjukförsäkringslagen, ökat med 10 procent.

18 §

Samordning

Får rehabiliteringsklienten för den tid under vilken han genomgår utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering eller utför praktik i anslutning till sådan utbildning regelbundet någon annan ersättning för inkomstbortfall än sådan som avses i 1 mom. eller någon annan inkomst som tryggar utkomsten, skall nämnda inkomster och ersättningar dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del det sammanlagda beloppet av den, beräknat terminvis, i genomsnitt överstiger det sammanlagda beloppet av folkpensionens basdel och folkpensionens tilläggsdel till fullt belopp för en ensamstående person i respektive kommungrupp per månad. Den samordning om vilken stadgas i detta moment tillämpas inte på rehabiliteringspenning som med stöd av 21 § i denna lag betalas till arbetsgivaren.

Har rehabiliteringsklienten för samma tid fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd eller sjukdagpenning, moderskaps- eller faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen, annan föräldrapenning än sådan som avses i 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, innehålls rehabiliteringspenningen för samma tid till beloppet av den grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, det arbetsmarknadsstöd, den sjukdagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning eller det utbildningsstöd som har betalats, eller rehabiliteringspenningen till arbetslöshetskassa till den del den motsvarar den arbetslöshetsdagpenning avägd enligt förtjänsten som har betalats.

19 §

Betalning utan samordning

Samordning sker inte, om rehabiliteringsklienten får

1) deltidspension eller delpension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen

om pension för arbetstagare, om rätten till nämnda pension har börjat före ingången av det kalenderår i fråga om vilket arbetsinkomsterna skulle ligga till grund för fastställandet av rehabiliteringspenningen enligt 14 §, eller

2) invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen eller

3) föräldrapenning enligt 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

24 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Till en rehabiliteringsklient som fått rehabiliteringspenning för tiden efter rehabiliteringen kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövligt med tanke på sysselsättandet av klienten. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning betalas dock inte för den tid för vilken klienten är berättigad till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

25 §

Ansökan om förmåner

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd enligt prövning skall sökas hos folkpensionsanstalten. I samband med ansökan om rehabiliteringspenning skall rehabiliteringsbeslutet visas upp.

26 §

Beslut

Folkpensionsanstalten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning omedelbart underrätta Pensionsskyddscentralen om beslut som gäller yrkesinriktad rehabilitering och om rehabiliteringspenning som därvid beviljas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagen tillämpas från det lagen träder i kraft på rehabiliteringspenning som betalas på basis av rehabilitering som fortsätter när lagen träder i kraft eller som börjar efter att den trätt i kraft.

3.

Lag**om ändring av 18 a § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63), sådant det lyder i lag av den 22 december 1989 (1255/89), som följer:

18 a §

Har den försäkrade då arbetsoförmågan börjar rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90), är den dagpenning som på grund av arbetsoförmåga skall betalas till honom minst 86 procent av beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd eller det utbildningsstöd som betalades till honom då arbetsoförmågan började. När beloppet av dagpenningen, arbetsmarknadsstödet eller utbildningsstödet räknas ut beaktas inte

1) lön och annan arbetsinkomst som nämns i 17 och 18 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

2) lön och annan arbetsinkomst som nämns i 18 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, eller

3) förmåner som nämns i 27 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som enligt 27 § i denna lag skall dras av från dagpenningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Denna lag tillämpas om rätten till dagpenning börjar den 1 januari 1995 eller senare.

Helsingfors den 30 september 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

L a g**om ändring av lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91)
1 § 2 mom. och 5 § samt
fogas till lagen en ny 1 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Lagens syfte

Rehabilitering som avses i denna lag skall ersättas och ordnas, *om den försäkrade inte får* den rehabilitering han behöver enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90).

Rehabilitering som avses i denna lag skall ersättas och ordnas, *om den försäkrade inte har rätt till* den rehabilitering han behöver eller ersättning för kostnaderna för rehabiliteringen med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/48) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90).

1 a §

Beaktande av förmån från utlandet

När en förmån enligt denna lag fastställs kan en förmån, som ordnas eller betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag, beaktas.

5 §

Ansökan och beslut

Ersättning för rehabilitering skall sökas hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå.

Folkpensionsanstalten skall ge rehabiliteringsklienten ett skriftligt beslut på hans ansökan om rehabilitering.

5 §

Ansökan och beslut

Ordnande av och ersättning för rehabilitering skall sökas hos folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten skall ge rehabiliteringsklienten ett skriftligt beslut på hans ansökan om rehabilitering.

Rehabilitering ordnas och ersätts tidigast från ingången av den kalendermånad då ansökan om rehabilitering lämnades in till folkpensionsanstalten, om det inte finns särskilda skäl att ordna eller ersätta rehabilitering för tiden före det. Rehabilitering ordnas eller ersätts dock inte för längre tid än sex månader innan ansökan lämnades in.

Gällande lydelse

Folkpensionsanstalten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning omedelbart underrätta statens studiestödscentral, som avses i lagen om studiestöd (28/72), och pensions-skyddscentralen om sådana beslut om yrkesinriktad rehalitering som avses i denna lag.

Föreslagen lydelse

Folkpensionsanstalten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning omedelbart underrätta pensionsskyddscentralen om sådana beslut om yrkesinriktad rehabilitering som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagen tillämpas från det lagen träder i kraft på en rehabiliterings som fortsätter när lagen träder i kraft eller som börjar löpa efter att lagen trätt i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 5 § 3 mom., 6 §, 8 § 2 mom., 11, 13 och 15 §§ samt rubriken för 15 §, 19 §, 24 § 1 mom., 25 § 1 mom. och 26 § 2 mom. samt *fogas* till lagen en ny 2 a § samt till 18 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., och ett nytt 4 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 a §

Beaktande av förmån från utlandet

När en förmån enligt denna lag fastställs kan en förmån, som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag, beaktas. Med förmån kan också jämföras sådan lön från en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation som ersätter en motsvarande förmån.

5 §

Grunderna för beviljande av rehabilitering

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden för anpassningsträning som finansieras av

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden för anpassningsträning som finansieras av

Gällande lydelse

Penningautomatföreningen och som motsvarar anpassningsträning som avses i 1 mom. 5 punkten.

6 §

Rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan betalas också för rehabilitering som ges utomlands, om rehabiliteringen inte kan tillhandahållas i Finland eller om det annars finns synnerligen vägande skäl för att rehabiliteringen ges utomlands och det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på något av de stadganden som nämns i 5 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

Penningautomatföreningen och som motsvarar anpassningsträning som avses i 1 mom.

6 §

Rehabilitering utomlands

Rehabiliteringspenning kan betalas också för rehabilitering som ges utomlands, om rehabiliteringen inte kan tillhandahållas i Finland eller om det annars finns synnerligen vägande skäl för att rehabiliteringen ges utomlands och det är fråga om rehabiliteringsverksamhet som baserar sig på något av de stadganden som nämns i 5 § 1 mom. *eller om rehabiliteringskurser som till sitt innehåll motsvarar sådan verksamhet och som finansieras av Penningautomatföreningen.*

8 §

Betalningstid

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringspenning betalas likväl i dessa fall för högst tre månader per kalenderår, med beaktande av vardera beräkningsgrunden särskilt.

Rehabiliteringspenning kan betalas också för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringspenning betalas likväl i dessa fall för högst tre månader per kalenderår, med beaktande av vardera beräkningsgrunden särskilt, *om det inte för tryggande av rehabiliteringens fortskridande är motiverat att betala rehabiliteringspenning för en längre tid. Folkpensionsanstalten meddelar närmare föreskrifter om grunderna för betalningen.*

11 §

Betalning utan självrisktid

Självrisktid iaktas inte, om rehabiliteringsklienten omedelbart innan rehabiliteringen började fick dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

11 §

Betalning utan självrisktid

Självrisktid iaktas inte, om rehabiliteringsklienten omedelbart innan rehabiliteringen började fick dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa *eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93).*

13 §

Övergång från pension

Rehabiliteringspenning betalas sedan 30 dagar har förflutit från den dag då rehabiliter-

13 §

Övergång från pension

Rehabiliteringspenning betalas sedan 30 dagar har förflutit från den dag då rehabiliter-

Gällande lydelse

ingen inleddes, om rehabiliteringsklienten omedelbart före rehabiliteringens början fick *full invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns 18 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande pension enligt folkpensionslagen.*

15 §

Rehabiliteringspenningens minimibelopp för den som fått arbetslöshetsdagpenning

Om en rehabiliteringsklient omedelbart innan rehabiliteringspenningen började löpa fick arbetslöshetsdagpenning, skall i rehabiliteringspenning när rehabiliteringen börjar betalas minst det belopp som avses i 18 a § sjukförsäkringslagen, ökat med 10 procent.

Föreslagen lydelse

ingen inleddes, om rehabiliteringsklienten omedelbart före rehabiliteringens början fick *sådan pension på basis av vilken hans rehabiliteringspenning bestäms enligt 16 § i denna lag.*

15 §

Rehabiliteringspenningens minimibelopp för den som fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd

Om en rehabiliteringsklient omedelbart innan rehabiliteringspenningen började löpa fick arbetslöshetsdagpenning *eller arbetsmarknadsstöd*, skall i rehabiliteringspenning när rehabiliteringen börjar betalas minst det belopp som avses i 18 a § sjukförsäkringslagen, ökat med 10 procent.

18 §

Samordning

Får rehabiliteringsklienten för den tid under vilken han genomgår utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering eller utför praktik i anslutning till sådan utbildning regelbundet någon annan ersättning för inkomstbortfall än sådan som avses i 1 mom. eller någon annan inkomst som tryggar utkomsten, skall nämnda inkomster och ersättningar dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del det sammanlagda beloppet av den, beräknat terminvis, i genomsnitt överstiger det sammanlagda beloppet av folkpensionens basdel och folkpensionens tilläggsdel till fullt belopp för en ensamstående person i respektive kommungrupp per månad. Den samordning om vilken stadgas i detta moment tillämpas inte på rehabiliteringspenning som med stöd av 21 § i denna lag betalas till arbetsgivaren.

(2 mom. blir 3 mom.)

Har rehabiliteringsklienten för samma tid fått arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd eller sjukdagpenning, moderskaps- eller faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen, annan föräldrapenning än sådan som avses i 22 § 2 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sjukförsäkringslagen eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, innehålls rehabiliteringspenningen för samma tid till beloppet av den grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, det arbetsmarknadsstöd, den sjukdagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning eller det utbildningsstöd som har betalats, eller rehabiliteringspenningen till arbetslöshetskassa till den del den motsvarar den arbetslöshetsdagpenning avägd enligt förtjänsten som har betalats.

19 §

Betalningen utan samordning

Samordning sker inte, om rehabiliteringsklienten får

1) deltidspension eller delpension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) annan än full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagarna om obligatorisk olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller lagen om olycksfall i militärtjänst,

3) invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen eller

4) föräldrapenning enligt 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

24 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Till en rehabiliteringsklient som fått rehabiliteringspenning för tiden efter rehabiliteringen kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt med tanke på sysselsättandet av klienten. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning betalas dock inte för den tid för vilken klienten är berättigad till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

25 §

Ansökan om förmåner

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd enligt prövning skall sökas hos

19 §

Betalning utan samordning

Samordning sker inte, om rehabiliteringsklienten får

1) deltidspension eller delpension med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om rätten till nämnda pension har börjat före ingången av det kalenderår i fråga om vilket arbetsinkomsterna skulle ligga till grund för fastställandet av rehabiliteringspenningen enligt 14 §; eller

2) invaliditetspension enligt 22 § 2 mom. folkpensionslagen eller

3) föräldrapenning enligt 22 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

24 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

Till en rehabiliteringsklient som fått rehabiliteringspenning för tiden efter rehabiliteringen kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är synnerligen behövt med tanke på sysselsättandet av klienten. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning betalas dock inte för den tid för vilken klienten är berättigad till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd.

25 §

Ansökan om förmåner

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd enligt prövning skall sökas hos

Gällande lydelse

folkpensionsanstaltens lokalbyrå. I samband med ansökan om rehabiliteringspenning skall rehabiliteringsbeslutet visas upp.

Föreslagen lydelse

folkpensionsanstalten. I samband med ansökan om rehabiliteringspenning skall rehabiliteringsbeslutet visas upp.

26 §

Beslut

Statens studiestödscentral, om vilken stadgas i lagen om studiestöd (28/72), och pensions-skyddscentralen skall omedelbart enligt vad som närmare stadgas genom förordning under-rättas om beslut som gäller yrkesinriktad reha-bilitering och om rehabiliteringspenning som därvid beviljas.

Folkpensionsanstalten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning omedelbart underrätta Pensionsskyddscentralen om beslut som gäller yrkesinriktad rehabilitering och om rehabiliteringspenning som därvid beviljas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagens tillämpas från det lagen träder i kraft på rehabiliteringspenning som betalas på basis av rehabilitering som fortsätter när lagen träder i kraft eller som börjar efter att den trätt i kraft.

3.

Lag**om ändring av 18 a § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63), sådant det lyder i lag av den 22 december 1989 (1255/89), som följer:

Gällande lydelse

18 a §

Har den försäkrade då arbetsförmågan börjar rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), är den dagpenning som på grund av arbets-förmåga skall betalas till honom minst 86 procent av beloppet av den arbetslöshetsdag-penning som betalades till honom då arbets-oförmågan började. När beloppet av denna dagpenning räknas ut beaktas inte

Föreslagen lydelse

18 a §

Har den försäkrade då arbetsförmågan börjar rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), *arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) eller utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90)*, är den dagpenning som på grund av arbetsförmåga skall betalas till honom minst 86 procent av beloppet av den arbetslöshets-dagpenning, det *arbetsmarknadsstöd* eller det *utbildningsstöd* som betalades till honom då arbetsförmågan började. När beloppet av dagpenningen, *arbetsmarknadsstödet* eller *utbildningsstödet* räknas ut beaktas inte

Gällande lydelse

1) lön för deltidsarbete som nämns i 19 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

2) lön för sådan bisyssla eller annan arbetsinkomst som nämns i 21 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) förmåner som nämns i 27 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som enligt 27 § i denna lag skall dras av från dagpenningen.

Föreslagen lydelse

1) lön och annan arbetsinkomst som nämns i 17 och 18 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

2) lön och annan arbetsinkomst som nämns i 18 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, eller

3) förmåner som nämns i 27 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som enligt 27 § i denna lag skall dras av från dagpenningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Denna lag tillämpas om rätten till dagpenning börjar den 1 januari 1995 eller senare.
